

NY MUSIK

i samarbete med Caroli församling
och Sveriges kyrkliga studieförbund

Orgel & slagverk

- Oskar Gottlieb Blarr: Läuten für Anton W (1975)
- Peter Hansen: Decabat (1989) - uruppförande
- Zoltán Gaál: Spectrum (1989) - uruppförande
- Corrado Pasquotti: Cinque studi per vibrafono (1979)
- Peter Hansen: "If I may trust the flattering
truth of sleep" (1988)
- László Sáy: Versetti

Karin Andersson, orgel
Jonny Axelsson, slagverk
slagverkskvartetten Spectra

Lördag 29 april 1989 kl. 12.00
Caroli kyrka, Borås

Fri entré

Den i Düsseldorf verksamme tonsättaren och organisten Oskar Gottlieb Blarr (f. 1934) måste räknas som en av förgrundsfigurerna inom den tyska kyrkomusiken idag. Som organist är han känd som en lysande improvisatör, men också och kanske främst för sina orgelbearbetningar av tonsättare som Bartók, Stravinsky, Schönberg, Hauer, Webern och Bach. Som organisatör har han gjort stora insatser, främst genom det årligen återkommande "3 mal neu", en tredagarsfest kring nyskriven musik. Som tonsättare har han gått den klivna vägen; å ena sidan har han deltagit aktivt i försöken att förnya framför allt den kyrkliga sången, att närma den till tidens populära uttrycksmedel, å den andra har han en lång verklista med seriös musik, sakral och profan. Hit hör Läuten für Anton W (Ringning för Anton W) med undertiteln Rytmsiska kanoner för gongar, klockor och orgel, som skrevs 1975 till 30-årsminnet av Anton Weberns död. Verket bygger på en originell idé: samtliga tio slagverksstämmor (som handhas av fyra spelare) består enbart av rytmiska citat från olika verk av Webern, vars tonmaterial alltså inte används. I orgelstämman är det tvärtom, där citeras enbart tonhöjderna.

Peter Hansen (f. 1958) som har studerat komposition för Pavol Simai och Zoltán Jeney, är närmast att beskriva som en musikalisk strukturalist, vilket också framgår av hans kommentarer: "Decabat för orgel (1989) är en total omstrukturering av materialet till ett tidigare orgelverk. I det nya verket används permutationsförfarandet som struktur, vilket möjliggör ett stort antal rytmiska och tonhöjdmässiga variationer utifrån en dubbelkanon och dess inversion."

Zoltán Gaál (f. 1934), ungerskfödd tonsättare som liksom Peter Hansen är bosatt i Göteborg - en man som befinner sig på ljusår från alla slag av elfenbenstorn, men också en man fylld av musikaliska idéer, ofta enkla och anspråkslösa men ändå snillrika och mycket användbara. Detta gäller i högsta grad Spectrum (1989) som komponerats direkt för denna konsert; musik som består av ett "ihåligt" foräförlopp som kan fyllas med nästan vad som helst. Och även om verket här får sitt egentliga uruppförande, så har dess form redan fyllts vid en serie skolkonserter, då med klangen av fem cymbaler. I versionen för orgel och slagverk möts enkla melodiska och rytmiska fraser i ständigt nya konstellationer på kaleidoskopiskt manér.

Corrado Pasquottis (f. 1954) musik kännetecknas av en intressant samverkan mellan visuella bilder och klanglig projektion. Hans partitur följer ofta bokstavligen parametrarna i en utvald målning, med noter som motsvarar teckningens linjer och vilopunkter. Med hjälp av en tabell som reglerar förhållandet mellan bild och klang kan skiftande versioner åstadkommas i en konsertsituation. En typisk produkt av denna metod är hans Forma Magistra Ludi (en titel som möjligtvis anspelar på Glaspärlespelets huvudperson med titeln ludi magister) för kammarorkester till bilder av Yasmin Brandolini d'Adda (1980). Dagens solist, Jonny Axelsson, blev bekant med Pasquotti och hans Cinque studi per vibrafono vid sommarkurserna i Darmstadt härom året. Verket som skrevs 1979 bygger på starka kontraster och är mycket virtuost. Det framförs här veterligt för första gången utanför Italien.

I Peter Hanssons slagverksartett "If I may trust the flattering truth of sleep" för två vibrafoner och två uppsättningar rörklockor (1988) "härleds rytm och tonmaterial utifrån talserier av skilda slag. Materialet dupliceras sedan vidare i form av kanoniska strukturer i makro- och mikroform, vilket ger kompositionen en slutenhet och behärskning av uttrycket."

1972 besökte László Sáy (f. 1940) sommarkurserna i Darmstadt. Mötet där med minimalismen och med John Cages och Christian Wolffs musik och tänkande bidrog, liksom bildandet av Studion för Ny Musik i Budapest, till en total nyorientering för Sáy, som ju har blivit mest uppmärksam för sina verk skrivna efter detta år, inte minst i Borås. Fram till dess komponerade han i en tämligen traditionellt modernistisk, lätt kameleontisk om än mycket ungersk stil. Ver-setti för orgel och slagverk fullbordades 1966, samma år som Sáy fullbordade sina studier för Endre Szervánsky, och reviderades 1970. Stycket torde vara ett av de mest betydande för konstellationen orgel och slagverk.